

Smlouva o převodu obchodního podílu

Nebylo-li v řízení sporu o tom, že byla v předepsané formě uzavřena smlouva o převodu obchodního podílu (jejíž písemná podoba se ztratila), je třeba vycházet z presumpce správnosti standardního obsahu takové smlouvy. Povinnost tvrzení a povinnost důkazní o tom, že smlouva měla vady způsobující její neplatnost, pak stíhají toho, kdo takové vady tvrdí.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 488/2012, ze dne 10.8.2013)

Nejvyšší soud České republiky v právní věci navrhovatelky A. M., zastoupené JUDr. T.S., advokátem, se sídlem v P., za účasti Ing. I. M., zastoupeného JUDr. Z.M., advokátkou, se sídlem v M.B., o určení práva, vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci pod sp. zn. 37 Cm 83/2005, o dovolání Ing. I. M. proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. září 2011, č. j. 14 Cmo 45/2010-707, tak, že usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. září 2011, č. j. 14 Cmo 45/2010-707, a usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci ze dne 24. listopadu 2009, č. j. 37 Cm 83/2005-641, se s výjimkou výroků o předběžných opatřeních ruší a věc se v tomto rozsahu vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ve výroku označeným usnesením zamítl „žalobu“ o určení, že „žalobkyně“ je od 30. září 2002 společnicí společnosti K. s. r. o., identifikační číslo osoby 26450879 (dále jen „společnost“), s obchodním podílem 100% (výrok I.), zrušil předběžná opatření nařízená usnesením tohoto soudu ze dne 29. dubna 2005, č. j. 37 Cm 83/2005-33, kterými bylo „žalovanému“ zakázáno činit právní úkony jako jednatel společnosti s výjimkou právních úkonů potřebných pro zajištění běžného provozu podniku společnosti a jako společník společnosti (výroky II. a III.), a rozhodl o nákladech řízení (výrok IV.).

Jde přitom již o druhé rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé, neboť předchozí usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci ze dne 8. listopadu 2007, č. j. 37 Cm 83/2005-266, jímž byl návrh zamítnut, bylo zrušeno usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 4. června 2008, č. j. 14 Cmo 57/2008-345. Odvolací soud uzavřel, že je nutné se dále zabývat tím, zda smlouva o převodu 100 % obchodního podílu ve společnosti z Ing. I. M. na navrhovatelku ze dne 30. září 2002, jejíž uzavření není mezi účastníky sporné, (dále jen „smlouva“) byla úplatná, či bezúplatná.

Soud prvního stupně po provedeném dokazování dospěl k závěru, že převod daného obchodního podílu byl mezi účastníky sjednán za úplatu, když smlouva obsahovala cenové ujednání o tom, že cena za převod bude do 6 měsíců od podpisu smlouvy určena znaleckým posudkem a zaplácena. S ohledem na tuto skutečnost shledal soud prvního stupně smlouvu absolutně neplatnou podle § 37 odst. 1 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku („dále jen „obč. zák.“), pro neurčitost ujednání o ceně za převod.

Vrchní soud v Praze v záhlaví uvedeném usnesením změnil usnesení soudu prvního stupně ve výroku ve věci samé tak, že určil, že „žalobkyně“ je od 30. září 2002 společnicí společnosti s obchodním podílem 100 % (první část výroku), změnil usnesení soudu prvního stupně ve výrocih II. a III. tak, že se předběžná opatření nezrušují (druhá část výroku), a rozhodl o nákladech řízení před soudy obou

stupňů (třetí část výroku).

Odvolací soud na rozdíl od soudu prvního stupně dospěl k závěru, že převod obchodního podílu byl mezi účastníky sjednán jako bezúplatný. Svědkyni JUDr. I. B., na jejíž výpovědi zejména založil soud prvního stupně svůj závěr o úplatnosti smlouvy, považoval odvolací soud za nevěrohodnou, jednak proto, že byla dříve zástupkyní Ing. I. M. v projednávané věci, jednak z důvodu, že nebyla schopná předložit ani v konceptu smlouvu, kterou měla jako advokátka vypracovat.

Na základě obsahu spisu odvolací soud uzavřel, že „okolnost, že žalovaný byl prokazatelně posledním, kdo měl spornou smlouvu v držení, než zmizela, svědčí proti jeho verzi o (úplatném) obsahu smlouvy. Měla-li by smlouva jím tvrzený obsah, nebyl důvod k jejímu zmizení.“

Uvedl, že pro bezúplatnost převodu svědčí též dřívější majetkové transakce M. týkající se společností S. s. r. o., M. s. r. o. a F. – Marxer s. r. o., v nichž vlastní společnost obchodní podíly, neboť při úplatném převodu daného obchodního podílu by navrhovatelka zvýšení majetku společnosti, financované M., zaplatila (znovu) v ceně za převod obchodního podílu.

Odvolací soud odmítl námitku Ing. M., podle níž byl převod obchodního podílu úplatný, neboť jmenovaný daroval společnosti Spojka s. r. o. pozemky v katastrálním území Ř., konstatuje, že výše jeho obchodního podílu ve společnosti Spojka s. r. o. zůstala nezměněna a změny v osobě dalšího společníka této společnosti nemají na právní postavení zbylých dvou společníků (manželů M.) žádný vliv.

Závěru o bezúplatnosti převodu nebrání dle odvolacího soudu ani skutečnost, že navrhovatelka dříve v řízení připustila, že „ve smlouvě bylo ujednání o úplatnosti převodu – za cenu ve výši nominální hodnoty (základního kapitálu), která již byla zaplácena“, neboť (kromě toho, že od tohoto tvrzení vzápětí ustoupila), by smlouva ani v takovém případě žádný finanční nárok Ing. M. vůči navrhovatelce nezakládala.

Ing. I. M. napadl rozhodnutí odvolacího soudu v celém rozsahu dovoláním, v němž co do jeho přípustnosti odkázal na ustanovení § 237 odst. 1 písm. a/ zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), ohlašuje dovolací důvody dle § 241a odst. 2 písm. b/ a odst. 3 o. s. ř. a navrhuje, aby rozhodnutí odvolacího soudu bylo zrušeno.

Dovolatel se neztotožňuje se závěrem odvolacího soudu, podle něhož šlo o převod bezúplatný. Namítá, že tato skutečnost nebyla v řízení prokázána, stejně jako nebylo prokázáno, že převod byl realizován simulovaným jednáním stran, kdy fakticky nic placeno být nemělo. Dle jeho názoru šlo o převod úplatný a smlouva je absolutně neplatná z důvodu neurčitého ujednání o ceně, z důvodu nedostatku projevu vůle navrhovatelky, když tato neznala obsah smlouvy, a z důvodu nedostatku prohlášení o přistoupení ke společenské smlouvě dle § 115 odst. 3 obch. zák.

Namítá, že v řízení nebylo prokázáno, že smlouva obsahovala též prohlášení navrhovatelky o přistoupení ke společenské smlouvě, resp. zakladatelské listině, ačkoliv jde o podstatnou náležitost smlouvy o převodu obchodního podílu. Závěr odvolacího soudu obsažený v usnesení ze dne 4. června 2008, podle něhož navrhovatelka nemusí navrhopvat žádné důkazy k tvrzení, že smlouva toto prohlášení obsahovala, považuje dovolatel za předčasné, neboť v době vyhlášení daného usnesení toto tvrzení navrhovatelky prokázáno nebylo.

Dovolatel nesouhlasí ani se závěrem, podle něhož je nerozhodné, zda navrhovatelka znala konkrétní obsah smlouvy, kterou podepisovala, když neuměla česky, neboť od svého manžela věděla, že jde o smlouvu o převodu obchodního podílu ve společnosti. Dle jeho názoru měla být navrhovatelka „jasně a srozumitelně seznámena s obsahem smlouvy, ke které připojuje svůj podpis, a jelikož se tak

nestalo, není podpis na smlouvě projevem její vůle tak, jak má na mysli § 34 a § 37 obč. zák.“

Dovolatel zpochybňuje závěr odvolacího soudu o bezúplatnosti smlouvy, opírající se o výpověď navrhovatelky, neboť jmenovaná smlouvu „nikdy neviděla, nikdy nečetla a její obsah se dozvěděla zprostředkovaně od svého manžela, který smlouvu nikdy neviděl a nikdy nečetl“, když za nevěrohodné považoval odvolací soud výpovědi svědkyně B. a žalovaného, kteří jako jediní smlouvu viděli. Uvedený závěr odvolacího soudu je proto dle dovolatele zcela absurdní, v rozporu se zásadami hodnocení důkazů a se zásadami provádění důkazů uvedenými v § 126 a § 132 o. s. ř.

Nesouhlasí ani s tím, že závěr o bezúplatnosti převodu obchodního podílu má logickou oporu i po ekonomické stránce, neboť plyne z předchozích majetkových transakcí M.. Namítá, že navrhovatelka neprokázala, že by cokoliv zaplatila, a naopak dovolatel prokázal, že vkládal do společnosti prostředky a platil cenu obchodních podílů ve společnostech Spojka, s. r. o., Marxer, s. r. o. a Farma Marxer, s. r. o., jak sám v dovolání rozsáhle popisuje. Má za to, že daná tvrzení navrhovatelky vyvrátil v dovolání uvedenými listinnými důkazy a svědeckými výpověďmi a hodnotil-li by je odvolací soud objektivně a v souladu se zákonem jednotlivě i v jejich vzájemné souvislosti, musel by dospět k závěru přesně opačnému.

A konečně dovolatel odvolacímu soudu vytýká, že se s jednotlivými důkazy neseznámil. Zpochybňuje jeho závěr, že M. do společnosti Spojka s. r. o. vložili 463.000,- Kč, namítá, že z dokladů vyplývá, že jako vklad jsou zaúčtovány pouze 100.000,- Kč ze dne 20. února 2001 a 130.000,- Kč ze dne 1. dubna 2001. Odvolací soud dle dovolatele rovněž zcela opomíjí největší hodnotu, která je ve společnostech soustředěna, a to hodnotu pozemků v katastrálním území Ř. u P. vložených do Spojka s. r. o. dovolatelem.

Navrhovatelka ve vyjádření k dovolání rozsáhle argumentuje na podporu napadeného rozhodnutí a navrhuje, aby Nejvyšší soud dovolání zamítl.

Dovolání je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a/ o. s. ř. a je i důvodné.

Jelikož dovolání v projednávané věci je (bez dalšího) přípustné, Nejvyšší soud se nejprve zabýval tím, zda řízení netrpí vadami uvedenými v ustanovení § 242 odst. 3 o. s. ř., které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, i když nebyly v dovolání uplatněny, a shledal, že řízení je postiženo vadou, neboť se ho (od počátku) neúčastní společnost K. s. r. o., přestože její práva a povinnosti mohou být navrhovaným určením dotčena.

S ohledem na datum podání návrhu na zahájení řízení v projednávané věci je pro další úvahy Nejvyššího soudu rozhodné znění níže uvedených ustanovení občanského soudního řádu účinné k 26. dubnu 2005, tedy naposledy ve znění zákona č. [59/2005 Sb.](#)

Podle § 9 odst. 3 písm. g/ o. s. ř. krajské soudy dále rozhodují v obchodních věcech jako soudy prvního stupně ve sporech z právních vztahů mezi obchodními společnostmi (družstvy) a jejich zakladateli (společníky nebo členy), jakož i mezi společníky (členy nebo zakladateli) navzájem, jde-li o vztahy týkající se účasti na společnosti (členského vztahu v družstvu), o vztahy ze smluv, jimiž se převádí podíl společníka (členská práva a povinnosti), a o vztahy související se zvýšením základního jmění (přistoupením společníka nebo člena), není-li dána příslušnost podle písmena b).

Z ustanovení § 200e o. s. ř. vyplývá, že pro řízení ve věcech uvedených v § 9 odst. 3 písm. b), d), e), f) a g) je příslušný krajský soud, u něhož je obchodní společnost, družstvo nebo jiná právnická osoba zapsána v obchodním rejstříku, v rejstříku obecně prospěšných společností nebo v nadačním rejstříku. Jde-li o osobu, která se do těchto rejstříků nezapisuje, je příslušný krajský soud, který rozhoduje v obchodních věcech, v jehož obvodu má tato osoba svůj obecný soud (odstavec 1).

Účastenství ve věcech uvedených v odstavci 1 se řídí ustanovením § 94 odst. 1 větou první. Rozhoduje se usnesením. (odstavec 3).

Podle § 94 odst. 1 o. s. ř. v řízení, které může být zahájeno i bez návrhu, jsou účastníky navrhovatel a ti, o jejichž právech nebo povinnostech má být v řízení jednáno.

Jde-li však o řízení o neplatnost manželství nebo o určení, zda tu manželství je či není, jsou účastníky pouze manželé.

Z ustanovení § 94 odst. 3 o. s. ř. přitom plyne, že jestliže někdo z těch, o jejichž právech nebo povinnostech má být v řízení jednáno, se neúčastní řízení od jeho zahájení, vydá soud, jakmile se o něm dozví, usnesení, jímž jej přibere do řízení jako účastníka.

Otázku účastenství v řízení o určení, že navrhovatel je společníkem společnosti s ručením omezeným, Nejvyšší soud obecně vyřešil již v usnesení ze dne 24. června 2008, sp. zn. 29 Cdo 1759/2008, jež je – stejně jako další rozhodnutí zmíněná níže, není-li uvedeno jinak – veřejnosti dostupné na webových stránkách tohoto soudu, když uzavřel, že rozhodnutí o návrhu na určení, kdo je společníkem společnosti s ručením omezeným, řeší celý obsah a dosah sporného právního vztahu a vytvoří pevný právní základ pro právní vztahy účastníků sporu – tj. společnosti, osob, které jsou jako společníci dovolatelky zapsány v obchodním rejstříku a osob, které se tohoto postavení domáhají.

Okruh účastníků v takovém řízení je obdobný okruhu účastníků v řízení o určení, že navrhovatel je členem družstva, který Nejvyšší soud určil např. v usnesení ze dne 26. října 2010, sp. zn. 29 Cdo 4323/2009, uveřejněném v časopise Soudní judikatura číslo 3, ročníku 2012, pod číslem 37, či v usnesení ze dne 15. února 2012, sp. zn. 29 Cdo 4786/2010 (jejich závěry, byť se týkají určení členství v družstvu, jsou obdobně použitelné též v případě určení, že navrhovatelka je společnicí společnosti s ručením omezeným). Z povahy věci se rozumí, že v řízení o tom, kdo je společníkem společnosti s ručením omezeným, bude jednáno i o právech a povinnost příslušné společnosti.

Z obsahu spisu se přitom podává, že ačkoliv jde v projednávané věci o řízení o určení, že navrhovatelka je společnicí společnosti K., s. r. o., uvedená společnost se tohoto řízení neúčastní, resp. soud ji jako účastníka do řízení postupem podle § 94 odst. 3 o. s. ř. nepřibral, přestože je jednáno taktéž o jejich právech a povinnostech. Řízení v projednávané věci tak objektivně trpí vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Mezi jednotlivými dovolacími důvody vypočtenými v § 241a odst. 2 a 3 o. s. ř. však neplatí vztah příčiny a následku (z existence jednoho nelze usuzovat na naplnění druhého; srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. července 2012, sen. zn. 29 NSČR 15/2010, uveřejněné pod číslem 10/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Správnost právního posouzení věci odvolacím soudem se tudíž poměřuje (prostřednictvím dovolacího důvodu dle § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř.) v dovolací řízení na základě skutkového stavu, z něž vyšel odvolací soud, bez zřetele k tomu, zda skutkové závěry, z nichž právní posouzení věci vychází, jsou zpochybněny prostřednictvím dovolacího důvodu dle § 241a odst. 3 o. s. ř., nebo k tomu, že proces pořizování skutkových zjištění je zpochybnován prostřednictvím dovolacího důvodu dle § 241a odst. 2 písm. a/ o. s. ř.

V intencích právě uvedeného může Nejvyšší soud k právnímu posouzení věci pouze obecně uvést, že nebylo-li dosud v řízení sporu o tom, že byla v předepsané formě uzavřena smlouva o převodu obchodního podílu (jejíž písemná podoba se ztratila), je třeba vycházet z presumpce správnosti standardního obsahu takové smlouvy. Povinnost tvrzení a povinnost důkazní o tom, že smlouva měla vady způsobující její neplatnost, pak stíhají toho, kdo takové vady tvrdí. Zabývat se konkrétními dovolacími námitkami by bylo (za dané procesní situace) předčasné.

Nejvyšší soud proto - z důvodu, že řízení se neúčastní osoba, o jejíž právech nebo povinnostech je v řízení jednáno - usnesení odvolacího soudu a spolu s ním ze stejných důvodů i usnesení soudu prvního stupně (kromě dovoláním nedotčených výroků o předběžných opatřeních) zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Právní názor dovolacího soudu je pro odvolací soud i soud prvního stupně závazný (§ 243d odst. 1 věta druhá a § 226 odst. 1 o. s. ř.).

V další fázi řízení soud navrhovatelku poučí o tom, že návrh musí směřovat i proti společnosti, a případně i rozhodne o přibrání společnosti K., s. r. o. do řízení ve smyslu ustanovení § 94 odst. 3 o. s. ř.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náhrada škody](#)
- [Nájemné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Péče o dítě \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o smlouvě budoucí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Daňová exekuce](#)
- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Autonomie vůle](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Střídavá péče](#)